SALA DE LECTURĂ

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 150 | Sâmbătă, 27 iunie 2009 – Marți, 27 iunie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

CE MAI FACI, MĂI, PREȘEDINTE?

Prezența lui Nicolae Ceau_escu la Putineiu făcea parte din faimoasele „vizite de lucru" _ venit cu elicopterul, plecat apoi în inspecție pe câmp FOTO: Arhivele Naționale

Gheorghe Breazu s-a născut la 1 ianuarie 1946 în localitatea Putineiu, județul Giurgiu. Primele șapte clase elementare le-a absolvit în localitatea natală, după care a urmat școala profesională din Giurgiu și școala de maiștri de la Ciorogârla. Revenit la Putineiu, s-a angajat la SMA, ca șef al secției de mecanizare. Din 1979 până în 1989 a fost președintele CAP Putineiu. Dirija trei ferme de „cultură mare" și o fermă de zootehnie cu vaci de lapte și ovine. Avea cele mai bune producții la cultura vegetală din județul Giurgiu.

De la președinte la președinte

S-a întâlnit cu Ceaușescu cel puțin o dată pe an. De fiecare dată, președintele țării i se adresa jovial președintelui CAP. „Ce mai faci, măi, președinte?", zicea după ce-i strângea mâna. Prezența lui Nicolae Ceaușescu la Putineiu făcea parte din faimoasele „vizite de lucru", cu elicopterul, care se consumau la câmp. Era întâmpinat de Emil Bobu și de primul secretar de la județ Ion Popescu, sosiți mai vreme. După acest „ceremonial", se urca în ARO-ul special venit de la București și pleca în inspecție pe tarla, doar cu președintele de CAP. Dacă cei de la județeana de partid – care răspundeau de agricultură – tremurau numai la gândul că Ceaușescu vine din nou, nu același lucru se întâmpla cu interlocutorul nostru, care deja se împrietenise, dacă putem spune așa, cu șeful statului. L-am rugat pe nea Gheorghe Breazu să ne spună despre relația sa cu Ceaușescu, mai ales că, în ultimul an al puterii, Ceaușescu a venit de două ori la Putineiu.

„Nu era ușor de dus de nas..."

Și ne-a povestit următoarele: „Uneori venea pentru grâu, altă dată pentru porumb, întotdeauna avea bine făcut programul. Eu cel puțin știam bine lecția.

În 1985, a fost o excepție, pentru că atunci a venit la sfecla de zahăr. Cobora din elicopter și se urca în ARO, în spate, pe scaunul din dreapta, iar eu stăteam în față lângă șofer, în cazul în care mergea și Emil Bobu cu noi. Dacă nu, mergeam în spatele șoferului, chiar lângă Ceaușescu. Cât timp ședeam alături de el, mă întreba de producțiile pe care le făceam. Apoi de oamenii muncii, cum îi plăcea lui să le spună și țăranilor cooperatori.

Mă întreba dacă au butelii de aragaz la timp, dacă mănâncă pâine caldă, unde se face pâinea, ce nu se găsește la alimentară ș.a.m.d. Țin minte că, prima și a doua oară, după ce a stat de vorbă cu mine, s-a dus direct la țăranii pe care i-a găsit la munca câmpului și i-a întrebat: Vă dă președintele butelii de aragaz? Da' pâine caldă găsiți la cuptor? Ceea ce-i spuneam era adevărat. Și oamenii confirmau, pentru că așa era la Putineiu. Iar Ceaușescu era foarte mulțumit și căpătase o anumită încredere în mine! Odată, când ne-am întors la elicopter, mi-a zis pe drum: Să ai grijă de oameni, să le dai să mănânce și să nu le lipsească pâinea caldă de pe masă, ai auzit, măi, președinte?! Nu era un tip pe care să-l duci ușor de nas, pentru că de fiecare dată verifica tot ce-i spuneam.

Într-o altă împrejurare, m-a întrebat dacă producția raportată este cea reală. I-am spus că da, deoarece atât făcusem eu.

Primul secretar Ion Popescu și cu secretarii pe probleme de agricultură Georgeta Oprea și Anton Știrobăneanu (Dumnezeu să-i ierte, că au murit amândoi!) erau foarte serioși, dar și fricoși și nu prea înfloreau producțiile".

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Marți, 27 iunie, începeau lucrările unei ședințe plenare a Comitetului Central al PCR. „Plenară", adică reunirea sub același acoperiș a tuturor membrilor amintitei structuri de conducere. Întreprinderea „Camping" Urziceni îi anunța pe amatorii de drumeții că produce 45 de sortimente de corturi.

Machiajul trebuia adaptat zilelor călduroase, sfătuiau cunoscătorii.

„Ceaușescu, reales la al XIV-lea Congres!"

La Plenara începută marți, 27 iunie, s-a discutat despre viitorul Congres, cel cu numărul XIV după numărătoarea valabilă în 1989, despre planul economic pe anul aflat în curgere și despre planurile de viitor în general. Despre plan, îndeplinirea și depășirea lui se spunea în fiecare zi câte ceva. Că în anul respectiv urma să aibă loc Congresul, iarăși se știa.

Punctul de atracție al zilei n-au fost nici Congresul și nici planul anual. La 27 iunie, Manea Mănescu a făcut o propunere: la viitorul Congres, Nicolae Ceaușescu să candideze pentru un nou mandat de secretar general al partidului.

(Continuare în pag. a II-a)

Bolile lui Ceaușescu: scleroză cerebrală galopantă, diabet, adenom și hemoroizi

La 27-28 iunie 1989 s-a ținut Plenara CC al PCR, care a aprobat propunerea realegerii lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului la viitorul congres. În percepția contemporanilor, comunicatele întrunirii n-au făcut notă discordantă celorlalte informații politice. Din analiza postfactuală a contextului reiese, însă, că atunci începuse numărătoarea inversă a zilelor sale.

Ordinea și legalitatea de partid

Conform primului statut al partidului unic din România, adoptat la Congresul I (februarie 1948), organul suprem de decizie era Congresul. Începând din 1969, congresele se convocau o dată la cinci ani. Scopul era mai justa corelare cu dezvoltarea economică, etapizată în planuri cincinale. Congresul era instanța colectivă care stabilea, după preceptele aceluiași statut, linia generală a partidului în politica internă și externă a țării. Delegații mandatați la nivelul județelor și Capitalei dezbăteau și decideau în congres asupra rapoartelor și proiectelor Comitetului Central, adoptau și modificau statutul partidului, alegeau Comitetul Central și Comisia Centrală de Revizie. Între congrese, țara era condusă de Comitetul Central. Comitetul Politic Executiv (CPEx) era nucleul său permanent și operativ de lucru. Și încă mai operativ – Biroul Permanent al CPEx, alcătuit (cu amândoi Ceaușeștii) din opt demnitari. Cel puțin o dată la patru luni, Comitetul Central se reunea în plenare și cel puțin bilunar se aduna CPEx. Biroul Permanent al CPEx se presupunea a fi în „foc continuu".

Chiar dacă în documentele programatice ale partidului unic nu se modificaseră mecanismele de conducere, structurile erau de alte proporții. Primul CC, din toamna lui 1945, avusese doar 35 de membri (titulari și supleanți). În 1965, CC, care aprobase alegerea lui Ceaușescu, sporise la 196 de membri. Iar în 1989 ajunsese – ca „expresie a lărgirii democrației" – la 446 de membri (265 titulari și 181 de supleanți). Până la Congresul al X-lea al PCR (1969), conducătorul partidului fusese propus de Biroul Politic membrilor CC validați de delegații ultimului congres. După invazia Cehoslovaciei și manipulările ce fuseseră atunci operate de sovietici în interiorul grupului CC al PC cehoslovac, tocmai ca să evite asemenea situații, partidul din România și-a modificat statutul. Alegerea conducătorului partidului nu mai putea fi negociată între cinci-șase oameni (ca în 1965, în cazul lui Ceaușescu), nici prin manevrele unor lideri de influență exersate cu succes, în regim de urgență, în grupuri de dimensiunea CC. Din 1969, mulțimea – de ordinul miilor – delegaților la congres fusese mandatată să aleagă, prin vot deschis, secretarul general al partidului. Turmă mare, îmbulzită, la sigur, de câinii păstorului era astfel „organul suprem"! Când Ceaușescu luase puterea, partidul număra ceva mai puțin de un milion și jumătate de membri. În 1989 se apropia de patru milioane. Astfel că la Congresul al XIV-lea al PCR urmau să fie prezenți 3.326 de delegați (un delegat la 1.150 membri de partid). După statut, acești delegați ar fi trebuit să voteze realegerea lui Ceaușescu.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

27 iunie (Marți)

Soarele a răsărit 5:33 , a apus la 21:04
Luna a răsărit la 1:03, a apus la 14:50
Sărbătoare creștină: Cuviosul Samson primitorul-de-străini; Sfânta Mironosiță Ioana

S-a întâmplat la 27 iunie 1989

● La Seul a început procesul intentat reverendului Moon Ik Hweng, care a fost arestat la reîntoarcerea în Coreea de Sud după vizita efectuată în RPD Coreeană, unde s-a pronunțat pentru lărgirea dialogului Nord-Sud în scopul reunificării pașnice a patriei. Agențiile de presă relatau că începerea procesului a fost marcată de incidente, întrucât reprezentanți ai opiniei publice și studenți au protestat în legătură cu această înscenare judiciară.

● Un document al Organizației Mondiale a Sănătății releva că malaria cauza anual moartea a un milion de persoane. Se preciza că, în pofida măsurilor profilactice, malaria devenise tot mai rezistentă la medicamente.

Ramona VINTILĂ

Burcelul lui Ceaușescu

Mănești, familie de revoluționari

La 27 iunie 1989, prefațând Congresul al XIV-lea al PCR, Comitetul Politic Executiv trebuia să propună secretarul general al partidului. Pentru participanții la Plenară și analiștii politici ai vremii, care așteptau vreo surpriză, ședința a fost dezamăgitoare. Nicolae Ceaușescu a fost „reconfirmat".

Astfel încât ședința propriu-zisă a fost doar o piesă bine regizată, jucată cu succes și în alți ani. Din partea CPEx-ului, „cinstea" propunerii lui Ceaușescu în cea mai înaltă funcție de partid i-a revenit lui Manea Mănescu. Precum Șoiman al lui Burcel, legendarul răzeș pe a cărui spinare se proptise voievodul Ștefan cel Mare la Războieni, fostul prim-ministru originar din Brăila și-a mai demonstrat încă o dată credința față de „marele conducător".

Într-o Europă estică în care lideri de partide comuniste meditau la retragerea din viața politică, Nicolae Ceaușescu, sprijinit și de Manea Mănescu, mai credea în steaua lui.

Se spune că, pe la 1498, Ștefan cel Mare întâlnise, într-o zi de duminică, un țăran care ara o movilă de pământ. .

Întrebat despre motivul sârgului cu care lucra în sfânta zi a Domnului, țăranul ar fi răspuns că muncea când făcea rost de plug și boi. Nici răzeșul, Șoiman al lui Burcel pe numele său, n-ar fi fost unul de rând.

Cu ani în urmă, luptase și se remarcase la Războieni împotriva turcilor, prilej cu care rămăsese ciung. Ba la un moment dat își oferise și spinarea ca domnul moldovean să urce în grabă pe cal. În amintirea faptelor de vitejie și actului de devoțiune, voievodul „mic la stat, dar mare la sfat" i-ar fi dăruit atunci țăranului șase pungi cu galbeni.

(Continuare în pag. a II-a)

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

La 27 și 28 iunie s-a ținut Plenara CC al PCR. Punctul de interes al ordinii ei de zi a fost propunerea viitorului secretar general al PCR. Cu excepția unor „intimi" ai puterii, precum Bobu ori Manea Mănescu, ceilalți de până la 446 de membri plini și supleanți ai Comitetului Central așteptaseră plini de speranțe ziua când se va pune, statutar, în discuție alegerea secretarului general. Va renunța ori nu „șeful cel mare" în favoarea lui Nicu?

Oricât de paradoxal ar părea astăzi îngustimea acestui orizont de speranță, expectanțele omului de rând și ale componentului CC coincideau în schema unei filiații privind succesiunea la putere. În vremea aceasta, mai puțin optimiștii analiști ai Europei Libere îi creditau pe Elena Ceaușescu sau Emil Bobu ca succesori, dar ai unui defunct Ceaușescu. Notațiile de la 27 iunie 1989 din agenda Cabinetului 2 susțin ipoteza că existaseră discuții și între protagoniști.

Deschiderea lucrărilor Plenarei CC al PCR – unde-au fost prezenți soții Ceaușescu și mezinul Nicu – s-a făcut fix la 9:00, conform programului anunțat. Între orele 8:20-8:27, la Cabinetul 2 a fost prezent cumnatul Vasile Bărbulescu, secretarul CC cu agricultura. Probabil că discuțiile le-au continuat în cabinetul lui Ceaușescu. La mai puțin de un sfert de ceas după deschiderea plenarei (cât au ținut „salutul" lui Ceaușescu și ovațiile celorlalți), Elena Ceaușescu a plecat într-o vizită la Casa Poporului (9:12-9:50). Ce anume reclamase prezența ei acolo?! – imposibil de aflat acum.

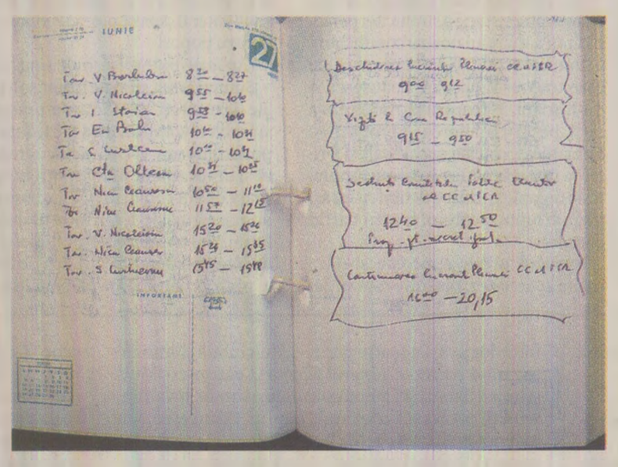

La întoarcerea în sediul CC i-a convocat imediat în biroul ei pe șeful protocolului Nicolcioiu (9:55), secretarul CC cu relații internaționale Ion Stoian (9:58) și șeful Cancelariei CC, Silviu Curticeanu (10:00). În vremea aceasta, participanții la Plenară își continuau raportarea realizărilor. La ora 10:10, Elena Ceaușescu s-a debarasat de primii doi vizitatori (lămurită, probabil, asupra a ceea ce voia să știe ori să facă). L-a chemat pe secretarul CC cu organizatoricul Emil Bobu și, alături de Curticeanu, a zăbovit până la 10:31. A avut apoi nevoie de o confirmare și din partea secretarului CC cu propaganda Constantin Olteanu (10:31-10:35). Din nou o pauză (a vorbit la telefon, s-a deplasat la Cabinetul 1?), după care intră în scenă Nicu Ceaușescu (10:50-11:10). Și iar pauză în agenda ei (cel mai probabil indicând mutarea acțiunii în Cabinetul 1). Mama – omul de partid și de stat cu cea mai mare putere reală – și-a rechemat fiul (11:57-12:15). Ce și-au spus unul altuia atunci au dus cu ei în mormânt.

Urmează o fulgerătoare ședință CPEx, de zece minute, cu un singur punct pe ordinea de zi – „prop. pt. secret. gral" (12:40-12:50). Documentul de arhivă demonstrează că acolo Manea Mănescu a propus realegerea lui Nicolae Ceaușescu.

Pauză de masă (ca de obicei în doi cu Tovarășul sau în trei – și cu Nicu?!) și iarăși „consultări" (15:20-15:48): Nicolcioiu, Curticeanu și... Nicu Ceaușescu.

Între orele 16:00-20:20, conform agendei, lucrările Plenarei au continuat.

Lavinia BETEA

DIN ARHIVA CC AL PCR

Eternul militant și gânditor

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 27 iunie 1989

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Tovarăși, am convocat această ședință, pentru că la ordinea de zi a Plenarei Comitetului Central al PCR este o problemă, unde Comitetul Politic Executiv trebuie să prezinte o propunere. Are cuvântul tovarășul Manea Mănescu.

Tov. Manea Mănescu: Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

27 IUNIE

Știri de la Iași: Al. Călinescu amenințat, Luca Pițu dat afară din Universitate.
Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 187

L-au dat afară pe Luca (Pițu) din serviciu. Nu asta e de mirare – în curând, s-ar putea să rămânem mai mulți pe drumuri –, ci maniera în care-au făcut-o.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ne distram bine, nu ca acum, te duci la discotecă să te omoare alții"

Am întâlnit-o pe Georgeta Cârciumaru pe o bancă în Parcul Izvor, pregătindu-se să ducă un memoriu ministrului Justiției, memoriu prin care cerea să i se rezolve problema unei case ce îi aparținuse și din care fusese evacuată într-o baracă. În 1989 avea 40 de ani, locuia în Pitești și viața era pentru ea frumoasă și fără griji. „Lucram în comerț, am fost și vânzător, și ospătar, și eram foarte bine. Acum, Primăria Pitești mi-a șters cadastrul și am rămas fără casă. Atunci, pe vremea lui Ceaușescu, eram proprietară, aveam două mașini, Dacii, aveam casă cu patru camere, bucătărie, baie, tot ce trebuie. Casa mi-o cumpărase în 1984 tătucu', el era zidar și a dat pe casă 70.000 lei, cât o Dacie. Fetele mele învățau bine, una era la Liceul economic și alta se pregătea să dea admiterea. În concedii plecam mereu ba la Felix, ba la Amara, ba la mare. Am fost și în străinătate, am văzut toată partea asiatică a URSS. Atunci mă duceam ca o doamnă, am fost pe la toate catacombele. Venea ghidul, ne lua, ne explica, avea grijă de noi. Aveam un salariu de 900 lei, soțul era mecanic de întreținere, dar ne descurcam foarte bine. Eu lucram la restaurante care erau unități de categoria I, cum ar fi «Cornul Vânătorului» și «Argeșul». Când serveam, mă îmbrăcam în taior negru sau bleumarin, cu pantofi de pânză, ortopedici, că lucram atâtea ore, încât nu aveai nici o șansă dacă voiai să porți tocuri.

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES Agenția Națională de Presă AGERPRES

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

N-a fost – vizibil – nici decizia conducerii Universității, nici a „băieților", nici a „organelor" de partid. Nu, nimic din toate acestea – chiar colegii lui L.P. au decis licențierea lui! Nimic de zis – frumos lucrat. Pretextul deciziei l-a constituit – pentru a câta oară? – o scrisoare, o scrisoare atribuită lui Luca, deși nesemnată de el, interceptată de „băieți" (care n-au observat că încalcă un articol din Constituție!), și pusă la îndemâna colegilor lui L.P. pentru a-i „asmuți", ca să zic așa, împotriva lui. Restul a mers de la sine – s-a fixat o ședință a colectivului, dar cu multă grijă, în chiar momentul în care cei ce l-ar fi putut apăra să nu fie acolo, s-a pus problema comportamentului lui L.P. față de colegi, s-au produs câteva „înfierări", apoi s-a decis (nu știu dacă în unanimitate) că L.P. nu este demn de colegialitatea membrilor catedrei de franceză. Ceva e adevărat aici – oricum, L.P. e mai bun decât majoritatea colegilor săi! Dar nu despre asta este vorba, ci de altceva – de ce au ales această manieră de a-l da afară? Din două motive, bănuiesc. Mai întâi, pentru că, procedând astfel, nici o autoritate (universitară, politică sau polițienească) nu poate fi incriminată direct. Deși, e limpede pentru toată lumea cine se află în spatele deciziei. În al doilea rând, această manieră de lucru îi transformă pe colegii lui L.P. în complici, ceea ce va permite șantajarea lor ulterioară. Într-adevăr, bine lucrat, chiar cu bătaie mai lungă decât pare la prima vedere. După câte am auzit, L.P. n-a avut ocazia să se „apere" întrucât n-a fost invitat la propria sa judecată! Cred că aici „mecanismul" a greșit. Ședința e atacabilă chiar prin faptul că „împricinatul" n-a fost prezent. Mă rog, asta e treaba lor. Dacă Luca ar fi fost acolo, bănuiesc că metoda cea mai bună de apărare ar fi fost aceea de a nu recunoaște că a scris vreo scrisoare semnată „Petruț Spinuț". Ei ar fi fost atunci obligați să producă probele că scrisoarea este a lui, ceea ce ar fi însemnat însă recunoașterea faptului că au interceptat o scrisoare. Iar aceasta avea un expeditor necunoscut! Probă mai bună pentru a denunța ilegalitatea procedurilor Securității ar fi foarte greu de găsit. Oricum, aceste fapte trebuie reținute, pentru a fi folosite în alte momente favorabile.

Liviu Antonesei,
Jurnal din anii ciumei: 1987-1989. Încercări de sociologie spontană,
Iași, Polirom, 1995, p. 80-82

Am „fugit" patru zile la mare, lăsând toate problemele baltă. A fost un respiro plăcut și necesar, dar mi-ar mai fi trebuit cel puțin încă patru zile, pentru ca să-mi revin din oboseala psihică ce mă apasă. În ceea ce privește filmul, lucrurile sunt la fel de încurcate și mi-e teamă că nu va fi foarte simplu să le descurc. E dificil să-ți faci în suprasolicitarea de acum de la Buftea, o echipă. Să vedem ce-o ieși. E săptămâna premierei. Încă nu știu dacă s-a făcut ceva cu „Scala". Astăzi sper să mă lămuresc. Am primit o invitație la un festival de filme pentru copii la Essen (desigur, trebuie să fie mâna lui Hety). M-ar interesa.

Alexandru Tatos,
Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București,
Editura Albatros, 1994, p. 535

Am început să recitesc volumul de la editură – cel, de fapt, nepublicabil –, convins că de data asta îl refac. M-am împotmolit pe la pagina optzeci, acolo unde mă opresc de obicei. Nu-mi dau seama cum poate fi schimbat, dacă e iremediabil sau, cumva, totuși bun. I-l trimit lui Mihai. E singurul care mă ia în serios, vrea să fie bine, nu e concesiv.

Livius Ciocârlie, Paradisul derizoriu. Jurnal despre indiferență,
București, Humanitas, 1993, p. 59

BURCELUL LUI CEAUȘESCU

La ultima aniversare a „Tovarășului", discursul din partea membrilor CPEX l-a ținut, ca și în alte dăți, Manea Mănescu FOTO: AGERPRES

(Urmare din pag. I)

Întocmai ca în povestea lui Șoiman al lui Burcel, peste sute de ani, Manea Mănescu l-a servit cu credință pe Nicolae Ceaușescu (un „voievod" modern la fel de mic la stat). A primit, la rându-i, înalte funcții „de partid și de stat" între 1965 și 1989. „Burcelul" lui Ceaușescu s-a născut la Brăila (9 august 1916), într-o familie de militanți de stânga. Tatăl său, Constantin Mănescu, admirator al lui Saint-Simon și Karl Marx, fusese meseriaș. Părăsise orașul de la Dunăre unde i s-a născut ultimul dintre copii, stabilindu-se la Ploiești. Adeseori, nea Costică le dezvăluia apropiaților visul său – „fiecare muncitor va avea căsuța lui și grădina lui". A avut trei băieți, dintre care primii doi botezați în onoarea unor simboluri ale mișcării comuniste internaționale. Cel mare, Lenin (alintat Lencu de-ai săi) a ajuns hoț de buzunare. Al doilea, Racovski (zis Cocu), strungar, a făcut parte din mișcarea comunistă din România, trecând, în timpul războiului, prin lagărele Caransebeș și Tg. Jiu. După 1948, a devenit ofițer de Securitate, urcând până la gradul de colonel. Mezinului Manea ursitoarele i-au destinat o carieră politică, demnă de numele de botez ale fraților săi. Deși dovedise în tinerețe mai curând aplecare spre studiu decât spre mitinguri și demonstrații.

Războiul l-a prins pe tânărul Mănescu student la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, pe care a absolvit-o în 1940. După doi ani, a fost angajat ca funcționar la Oficiul de aprovizionare Gorj. Abia din 1944 a intrat în partid. La finele războiului mondial, viața părea să-i rezerve o carieră didactică. Între 1945-1948 a fost profesor de liceu la Ploiești și asistent universitar al Academiei pe care o absolvise. Formația de economist i-a schimbat traseul, fiind repartizat de conducerea partidului la Comisia de Stat a Planificării (CSP), condusă pe atunci de Miron Constantinescu. La CSP a fost, pe rând, prim-referent, șef al diviziei de cadre și consilier de planificare (1948-1951).

În fruntea Guvernului

Ulterior, timp de trei ani, a fost director general al Direcției Centrale de Statistică, care funcționa pe lângă Consiliul de Miniștri (1951-1954). Din 1955, a „trecut" pe funcția de ministru de Finanțe. După câteva funcții de rang secund, la CAER, Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, la Secția de Știință și cultură a CC al PCR, Consiliul Economic, CSP, a fost numit președinte al Consiliului de Miniștri – funcție redenumită prim-ministru al Guvernului pe timpul mandatului său – (1974-1979). A fost apogeul carierei lui Manea Mănescu. Mandatul său s-a plasat în „vremurile bune" din memoria colectivă a românilor.

Din motive de sănătate s-a zis că ar fi renunțat la funcția sa. Greu de crezut de vreme ce a ocupat înalte demnități până la căderea regimului. În anii '80, pe linie de stat Manea Mănescu a asigurat președinția Consiliului Național pentru Gospodărirea Unitară a Fondului Funciar, a Consiliului Național al FDUS și al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. A fost însă din prima până în ultima zi a puterii lui Ceaușescu în linia întâi a funcțiilor de partid.

În țară și străinătate era perceput ca unul dintre rarii stâlpi de rezistență ai Secretarului General. La mesele festive prilejuite de aniversarea „Tovarășului", el era desemnat să țină speech-ul (prin rotație cu Ștefan Voitec). „Vorbea rar, cu tonalitate și spunea numai fraze ticluite săptămâni întregi ca nu cumva vreun cuvânt scăpat să supere sau să deranjeze", a scris un martor la asemenea ocazii. La plenara CC al PCR din iunie 1984 lui Manea Mănescu i-a revenit „cinstea" propunerii realegerii lui Nicolae Ceaușescu în funcția de Secretar General. La fel, cinci ani mai târziu. Evenimentele din decembrie 1989 l-au surprins în exersarea „responsabilităților" prin diverse „comiții și comitete" de partid și de stat: CC al PCR, CPEx, Biroul Permanent al CC al PCR, deputat în MAN (circumscripția electorală nr. 1 Timișoara).

Legenda „sărutatului de mână"

L-a servit cu credință pe „cel mai iubit fiu al poporului" până în ultima clipă. În ziua de 22 decembrie 1989, la sediul CC-ului, s-a desfășurat ultima ședință a CPEx-ului. A participat, printre alții, și Manea Mănescu. Întrebarea memorabilă, adresată de Nicolae Ceaușescu tuturor participanților, a fost atunci „Care este hotărât să lupte sau care nu?". Miza era reprimarea revoluționarilor prin metode dure. „Acesta a fost idealul vieții noastre, deci vom lupta, până la ultima picătură", a zis, conform stenogramei, Manea Mănescu. Ponoasele le-a tras în 1990, după schimbarea regimului. I s-au reproșat și alte deosebite gesturi de devotament față de Ceaușescu. Unul păstrat legendar în folclorul Revoluției române. La 22 decembrie 1989, Mănescu, împreună cu Emil Bobu, a însoțit perechea prezidențială în elicopterul ce-a decolat de pe acoperișul CC-ului. La debarcarea din elicopter, luându-și rămas bun de la Nicolae Ceaușescu, s-a povestit că Mănescu i-a sărutat mâna.

Florin MIHAI

Bolile lui Ceaușescu: scleroză cerebrală galopantă, diabet, adenom și hemoroizi

(Urmare din pag. I)

La concurență cu Gorbaciov

„Răpus de diabet, hărțuit de adenom de prostată și hemoroizi, împuținat de o scleroză cerebrală galopantă..." – acestea sunt diagnozele lui Nicolae Ceaușescu, declarate după moartea lui de Dumitru Popescu. Conducea, la 71 de ani, o țară unde tot el hotărâse pensionarea bărbaților la 65.

După sfertul de veac de absolută putere, când toți din leatul lui renunțaseră, demnitarii deopotrivă cu mulțimea se așteptau ca singur să se retragă. Îi acceptau chiar dreptul de mare artist, după triumful plății datoriei externe, la ultimul tur sub luminile rampei. Aplauze și ovații primise atunci și pentru rolul de belicos apărător al granițelor României și păcii peste hotare și pentru cel de campion mondial al agriculturii!

În detenția de după moartea lui Ceaușescu, membrii CPEx au povestit între ei cum nu făcuseră înainte. Fostul ministru de Interne, Tudor Postelnicu, apropiatul Ceaușeștilor, oferise niște explicații, citate de Dumitru Popescu. Se prefigurase într-adevăr o schimbare (cu Nicu ori Elena în frunte, nu părea a fi decis). Ceaușescu o amânase pentru ianuarie ori februarie 1990, rezervându-și jilțul suprem din Casa Poporului ca „președinte de onoare" (al patriei sau poporului; general ori suprem?!).

Nu o făcuse la Congresul al XIV-lea pentru a-i demonstra lui Gorbaciov unitatea de monolit a românilor. Impusese, în schimb, raportări-record și adeziuni fără precedent. În megalomania sa agravată se simțea tot mai „rival" cu Gorbaciov. În vreme ce numărul 1 de la Kremlin se jeluia la americani și în Occident, cerând ajutoare, Ceaușescu voise să-l „copleșească". „Trăia și el himera unei revanșe în fața gauleiterului de la Moscova, care schimba pretutindeni, în raza puterii sale, echipele de conducere și dădea lecții voalate Bucureștiului, a scris Popescu despre Ceaușescu din vara lui '89. Îl vedea pe acela perpelindu-se de necaz că bătrânul rezistent valah nu importă cereale, ca el, nu se mai căciulește, gata la orice concesie pentru un credit. Era visul suprem al lui Ceaușescu să-i sfideze pe sovietici, să-i facă să crape de invidie, să le demonstreze că e mai deștept decât ei."

Strângând hățurile și înfigând pintenii puterii, în climatul intern și extern tot mai ostil, Ceaușescu lăsase apropiaților impresia că a și reușit. „În vistierie se adunase din comerțul exterior un excedent lichid de aproape 2 miliarde de dolari, din lumea a treia aveam de încasat creanțe de 3 miliarde de dolari, iar bugetul țării dispunea de rezerve financiare impresionante", a menționat același Dumitru Popescu, cu referire la sfârșitul lui '89, în memoriile sale publicate de Editura Curtea Veche.

Începuse însă – în opinia aceleiași surse de prim rang – jocul mortal la ruleta rusească!

Clepsidra întoarsă

Nicăieri din documentele de arhivă, memoriile și declarațiile demnitarilor, ori capilor serviciilor speciale nu reiese că Nicolae Ceaușescu ar fi avut o discuție deschisă despre viitorul apropiat în CPEx, ori măcar în Biroul Permanent. Participanții la Plenara CC al PCR de la 27-28 iunie 1989 așteptaseră cu sufletul la gură singura noutate a viitorului congres – va fi ales ori „reales" conducătorul? Urmărind datele interne ale situației prin documentele de arhivă, e lesne de înțeles că înșiși membrii CPEx așteptau „noutăți". În chiar timpul plenarei, CPEx a fost convocat într-o ședință de 10 minute. Exact cât Manea Mănescu să propună „realegerea" lui Ceaușescu. Votată unanim, „propunerea CPEx" a curs apoi („statutar") spre adeziunile și ovațiile celor aproape 500 de participanți ai plenarei.

Altă surpriză de proporții i-a copleșit însă pe toți. Căci fiecare din cei 3.824.782 de membri ai PCR urma să-l aleagă pe Ceaușescu: prin vot deschis și pe bază de semnătură personală în procesele-verbale ale organizațiilor de bază. Astfel s-au ordonat în toată țara ședințe cu „realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu..." ca „punct distinct" al ordinii de zi. Într-un incontestabil triumf și o deplină umilință.

„Ceaușescu reales la al XIV-lea Congres!" a înghețat toate speranțele. La plenara din vara lui 1989 era limpede pentru toți că pe Ceaușescu singură moartea îl mai putea doborî din înaltul puterii. Mai avea 182 de zile.

Lavinia BETEA

DIN ARHIVA CC AL PCR

Eternul militant și gânditor

(Urmare din pag. I)

Stimați membri ai Comitetului Politic Executiv,

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care și-a început azi lucrările, are la ordinea de zi, ca prim punct, măsurile cu privire la convocarea celui de al XIV-lea Congres, la alegerea Comitetului Central și alegerea secretarului general al partidului nostru.

În acest moment de însemnătate cardinală, pentru prezentul și viitorul țării, vă rog să-mi îngăduiți, stimați tovarăși, să fac propunerea, ce izvorăște din dragostea, respectul și recunoștința noastră, a membrilor Comitetului Politic Executiv, a tuturor comuniștilor, a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a întregului popor, ca la Congresul al XIV-lea în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român să fie ales ilustrul gânditor și militant politic, care în cele șase decenii de continuă și eroică activitate revoluționară și-a dedicat întreaga viață, zi de zi, cauzei drepte a eliberării sociale și naționale, a victoriei socialismului, a independenței și fericirii poporului român, a colaborării și păcii în lume, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

(Aplauze puternice, îndelungate).

Stimați tovarăși,

Este greu să redai, în câteva cuvinte, uriașa dimensiune a strălucitei personalități a marelui nostru conducător, a titanicei activități revoluționare, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară, în fruntea partidului și a țării, pentru înălțarea și propășirea României socialiste, spre binele și fericirea întregii națiuni, care se împletește organic și indestructibil cu însăși viața și lupta eroicului nostru partid comunist.

Întregul popor cunoaște și dă o înaltă apreciere și prețuire rolului deosebit pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a avut și îl are în elaborarea și înfăptuirea măreților obiective ale edificării societății socialiste pe pământul României, îndeosebi după istoricul Congres al IX-lea, în fundamentarea celor mai viabile căi și soluții, pentru rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică, în fiecare etapă construcția noii orânduiri, asigurând mersul ferm înainte al țării, pe calea socialismului și comunismului.

Avem convingerea fermă că, totdeauna în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent conducător clarvizionar, țara noastră nu se va abate niciodată de la calea revoluționară a construcției socialismului și comunismului, că partidul nostru va aplica neabătut principiile generale ale socialismului științific la condițiile concrete ale României, va asigura înfăptuirea exemplară a minunatelor planuri și programe de dezvoltare economică și socială, înaintarea fermă a patriei pe drumul luminos al socialismului și comunismului.

(Aplauze și urale puternice, îndelungate.)

Actul politic, de însemnătate fundamentală, al alegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului reprezintă garanția sigură a continuității procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate – cu poporul și pentru popor!

(Aplauze puternice, îndelungate.)

Sunteți, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, mândria, demnitatea și făclia revoluționară a partidului și poporului, care vă urmează cu credință și devotament nemărginit în măreața operă constructivă, ce conferă României un loc demn între națiunile lumii, iar Dumneavoastră, iubite conducător, recunoașterea largă de Erou al păcii, proeminență personalitate a vieții politice mondiale, a mișcării comuniste și muncitorești, înflăcărat militant revoluționar pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Să ne trăiți întru mulți ani, tovarășe Nicolae Ceaușescu!

(Aplauze și urale îndelungate.)

Tov. Nicolae Ceaușescu: Deși toți tovarășii au aprobat propunerea făcută aici de tovarășul Manea Mănescu, totuși, conform regulilor democrației de partid, întreb și pun la vot această propunere sau, ca să respect statutul, dacă sunt și alte propuneri?

Nu sunt? (Nu.)

Atunci să punem la vot această propunere.

– Toți tovarășii sunt de acord –.

Nu este nimeni împotrivă și nici nu se abține nimeni. Deci, în unanimitate, Comitetul Politic Executiv a hotărât să facă această propunere Plenarei Comitetului Central de astăzi după-amiază.

(Aplauze)

Nu doresc să țin o cuvântare, vreau însă să mulțumesc Comitetului Politic Executiv pentru încredere și să-mi exprim convingerea că, sigur, după Congres, când partidul își va da acordul, Comitetul Politic Executiv, ca organ de activitate permanentă al Comitetului Central, va acționa în deplină unitate, cu toată hotărârea pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului partidului, dar și până atunci vom lucra în așa fel încât să pregătim temeinic și să asigurăm desfășurarea în cele mai bune condiții a lucrărilor Congresului și adoptarea hotărârilor sale.

(Aplauze îndelungate)

Vă mulțumesc.

Cu aceasta ridicăm ședința.

Arhivele Nationale, Fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dos. nr. 50/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ne distram bine, nu ca acum, te duci la discotecă să te omoare alții"

(Urmare din pag. I)

La restaurante se făceau onomastici, te duceai cu 100 de lei, mâncai tot ce voiai și mai veneai și cu restul acasă. În meniu intrau aperitive: salam de Sibiu, brânză telemea, apoi mici, fripturi, sarmale. Se bea vin, țuică, coniac, «balantai»-uri de-alea scumpe, martini, whisky, lichior de banane. La unitatea unde lucram eu, la «Cornul Vânătorului», veneau numai străinezi, care lucrau la combinatul petrochimic. Ne lăsau bacșiș, dar ne era frică de alții mai mari, să nu ne prindă. Eram corectă cu străinii, le făceam tot ce le plăcea, iar cel mai mult voiau să mănânce pui la ceaun și pâine caldă scoasă din cuptor. Nea Florică le cânta muzică populară și ușoară, romanțe, se și dansa, restaurantul avea ring de dans. Ne distram bine, nu ca acum, te duci la discotecă să te omoare alții. Veneam cu mașina personală la București, să facem cumpărături, ne luam haine de piele, „alain delon", haină de „monton dore", ce era mai frumos, aia ne luam. Iar acum nu mai am nimic, au putrezit toate când m-au dat afară din casă. În 1989 aveam totul și acum sunt în stradă, fără nici o proprietate."

(a consemnat Irina MUNTEANU)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

Simfonia plenarelor

Ședințe similare avuseseră loc în aceeași perioadă a anului în Republica Democrată Germană și Ungaria. Organizarea viitoarelor congrese fusese „luată în discuție" atât la Berlin, cât și la Budapesta. Conform normelor de organizare internă a partidelor comuniste, „organul suprem" de conducere era Congresul, ținut la anumite intervale de timp. Delegații la Congres alegeau structurile de conducere ale partidului pentru perioada următoare. În contextul anului 1989, congresele partidelor comuniste din est erau așteptate cu interes. Se schimbă sau nu se schimbă ceva? Întrebare persistentă în mai toate cancelariile importante, în mass-media occidentală, în mințile cetățenilor Europei de Est. Deja din iunie, Plenara comuniștilor maghiari ținuse seama de glasul reformiștilor și decisese schimbări la vârful partidului. Mai puțin deschiși spre reforme decât ungurii sau polonezii, est-germanii și-au văzut planificarea dată peste cap de căderea zidului Berlinului. La București, nimic nu tulbura ordinea existentă.

Scînteia

PENTRU ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ A PLANULUI CALITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN ACTIVITATEA PRODUCTIVĂ

ÎNTR-O TELEGRAMĂ ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Județul Sibiu raportează realizarea planului la producția marfă pe semestrul I

ÎN TELEGRAME ADRESATE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Oameni ai muncii de pe aceste meleaguri raportează încheierea recoltării orzului și obținerea unor producții mari la hectar

Ceaușescu, patriot înflăcărat și ctitor de geniu

„Membrii Comitetului Central, ai Comisiei Centrale de Revizie a partidului, toți cei aflați în sală au aprobat, într-o însuflețitoare unanimitate, scria trimisul Scînteii, că tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent militant revoluționar, patriot înflăcărat, ctitorul de geniu al României socialiste moderne, să fie propus la Congresul al XIV-lea al PCR pentru a fi reales în fruntea partidului nostru comunist – forța politică conducătoare, nucleul vital al întregii societăți – să conducă pe mai departe destinele poporului român pe drumul luminos al socialismului și comunismului."

Noutate care n-a mirat pe nimeni

Despre planul economic a vorbit în continuare premierul Constantin Dăscălescu. Ca de obicei, a spus că s-a îndeplinit întocmai și la timp, dar că, firește, e loc și de mai bine. Mai departe s-au perindat la microfon Barbu Petrescu, Ion Dincă, Mihai Marina, Nicu Ceaușescu, Iuliana Bucur, Alexandrina Găinușe, Alexandru Czege, Ion M. Nicolae, Ioan Foriș, Cornel Pacoste, Dumitru Constantin, Marin Ion, Ilie Matei, Eugeniu Rădulescu, Gheorghe Catană, Diamanta Laudoniu, Ion Traian Ștefănescu. Vorbitorii au susținut călduros propunerea lui Manea Mănescu, au raportat plenarei „realizările", au luat noi angajamente. Intervențiile – aproape identice. Diferea doar numele vorbitorului și județul, ramura industrială ori CAP-ul pe care-l reprezenta. Un singur vorbitor a ieșit din tipare: prim-secretarul Comitetului Județean de Partid Sibiu.

Din dragoste de fiu

Nicu Ceaușescu, fiul cel mic al cuplului prezidențial, nu a făcut nici măcar o dată referire la mama lui, Elena. În vreme ce formula de început a restului vorbitorilor a variat foarte puțin – „Mult iubite și stimate tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu, Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, stimate tovarășe, stimați tovarăși", mezinul familiei Ceaușescu și-a început discursul cu „Mult stimate tovarășe secretar general, Stimați tovarăși". N-a spus numele secretarului general – același cu al lui, nu i s-a adresat mamei, și nici restului de tovarășe prezente în sală. Dintre cele 41 de județe câte număra țara, întâmplător sau nu, în ziua de 27 Scînteia publica pe prima pagină telegrama prin care Comitetul Județean Sibiu al PCR îi anunța lui Nicolae Ceaușescu îndeplinirea sarcinilor de plan la producția-marfă industrială pe primul semestru.

Cu casa-n spate

Mai mult ca sigură că pentru „popor" lucrările Plenare CC nu prezenta cine știe ce interes. Pentru fiecare în parte, traiul cotidian, cu neajunsuri și micile bucurii – acestea din urmă imposibil de anulat de vreun regim politic – era infinit mai interesant. Marea politică, discursurile lui Ceaușescu mai aveau doar rolul zgomotului de fond. Probabil că mulți se gândeau deja la concediu. Pentru amatori de turism „pe cont propriu", fără bilet „în stațiune", Întreprinderea de producere a articolelor de sport „Camping" Urziceni anunța că și-a diversificat gama de produse. La Urziceni se produceau 45 de tipuri de corturi. „Pentru munte, spunea directorul Ioan Uiselt, se realizează circa 20 de tipuri de corturi speciale, ușoare, destinate alpiniștilor, tinerilor, și care pot fi ușor transportate în spate. Și pentru ca turiștii, oamenii muncii plecați în vacanță să se simtă bine, tot pentru ei confecționăm 12 tipuri de saci de dormit și 10 tipuri de rucsacuri."

Cosmetica de vacanță

„Pregătiți-vă pentru concediu!, își sfătuia Femeia cititoarele. Prima măsură: cântăriți-vă! Și dacă este necesar, încercați să slăbiți cu unul până la două kilograme." Ușor de zis... Dar Femeia explică și cum să fie ușor de făcut. „Nu vă înfometați și nu vă grăbiți când mâncați. Un pahar de apă minerală băut cu o jumătate de oră înaintea mesei taie pofta de mâncare." Urmează sfaturi cosmetice. „Pentru a preveni transpirația feței treceți pe obraz un cub de gheață înmuiat în suc de lămâie." Vara se poartă machiajul natural sau, și mai bine, fără machiaj. A se evita rimelul și tușul, mai sfătuia Aneta Popescu, se întinde cu ușurință din cauza transpirației. Rujul de vară trebuia să fie musai mai deschis decât iarna.

Cristina DIAC

Ce mai faci, măi, preşedinte?

Gheorghe Breazu, din Putineiu, „președinte-fruntaș" de CAP. În 1989, s-a distins prin producția mare obținută la cultura vegetală FOTO: Arhiva personală Gheorghe Breazu

(Urmare din pag. I)

În plan – oraşul 1 Mai

Ceaușescu avea planuri mari cu comuna Putineiu, voind să o transforme într-un mic orășel. „Prin intermediul Consiliului Popular al Județului Giurgiu, povestește Gheorghe Breazu, se inițiase un proiect de circa 20 de milioane de lei la acea vreme, prin care comuna să devină oraș. S-au construit atunci, într-o primă fază, un bloc de locuințe cu 32 de apartamente, încă un bloc cu opt apartamente pentru specialiști și un cămin cultural mare, de 500 de locuri...

Urmau să se ridice două noi fabrici, una de textile și una de împletituri din răchită. Ce mai, comuna Putineiu urma să se transforme într-un mic orășel agroindustrial, pe care îl și botezaseră orașul 1 Mai... Din păcate, proiectul aprobat de Ceaușescu a murit imediat după Revoluție."

Ceauşescu, reales

Invitat special la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, Gheorghe Breazu a ținut următorul discurs:

„Cu profundă mândrie patriotică și nemărginită bucurie, oamenii muncii din județul Giurgiu au luat la cunoștință de Hotărârea Plenarei Comitetului Central cu privire la propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, pe care o susținem cu toată puterea ființei noastre, văzând în aceasta garanția mersului înainte, spre comunism, al societății noastre socialiste, certitudinea împlinirii celor mai cutezătoare proiecte și aspirații ale poporului nostru.

Am intrat în cel de-al 25-lea an de când, prin voința unanimă a comuniștilor, a întregii națiuni, la Congresul al IX-lea tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în fruntea Partidului și a țării, inaugurându-se astfel perioada celor mai profunde transformări revoluționare din întreaga noastră existență, a unei dezvoltări economice și sociale care a schimbat din temelii fața țării și a produs ample mutații în modul de a trăi și gândi al oamenilor. Toate acestea pun puternic în evidență superioritatea orânduirii socialiste, capacitatea ei de a valorifica în mod superior talentul, resursele creative și vrednicia poporului român, pe deplin stăpân pe destinele sale și pe avuția națională.

Sunt țăran, fiu de țăran, și cunosc trecutul agriculturii individuale, posibilitățile pe care le oferea: producții mici, putere economică infimă, viață plină de greutăți și lipsuri, o teamă permanentă de secetă, teama de a nu putea rezista până la recolta următoare. Acum aproape patru decenii, oamenii din Putineiu – încrezători în cuvântul partidului, în forțele lor unite – au constituit cooperativa agricolă de producție, care, în primul an, dispunea de o avere obștească de aproape 175.000 de lei. Azi, averea noastră obștească este de 175 de ori mai mare decât atunci. Datorită puternicei dezvoltări a bazei tehnico-materiale, îndeosebi în ultimii 20 de ani, datorită investițiilor făcute cu sprijinul statului, aplicării tehnologiilor avansate, mecanizării, irigațiilor, hărniciei oamenilor și ridicării nivelului de cunoștințe agrozootehnice, producțiile obținute în prezent sunt de patru-șase ori mai mari decât la înființarea cooperativei. Am recoltat în vara aceasta, în medie la hectar, 9.576 kg orz și 9.500 kg grâu. Să mai comparăm cu cele 1.700 kg la orz și 1.600 kg la grâu pe care le obțineam acum 30-35 de ani? Vorbim acum în mod obișnuit despre 20 de tone știuleți la hectar, de 70 de tone sfeclă, față de 1.500 kg de porumb și abia 12.000 kg de sfeclă, de acum trei-patru decenii. Dezvoltarea cooperativei a influențat hotărâtor însăși dezvoltarea comunei, aspectul ei.

Avem școli, dispensar, magazine, case frumoase, moderne – multe cu etaj –, bine și frumos mobilate, numeroși cooperatori au autoturisme proprietate personală și multe altele. Toate aceste elemente ale unei vieți civilizate se întemeiază pe puterea economică, mereu mai mare, a cooperativei. Aceasta este forța proprietății socialiste cooperatiste, a agriculturii românești, a satului românesc în plin progres. Acesta este argumentul nostru față de orice încercare a acelor inși rău intenționați din afara granițelor țării de a ne minimaliza realizările. Cine dorește să ne cunoască să vină la noi, să vadă și apoi să vorbească!

Noi, țăranii cooperatori din România, alături de întregul popor respingem cu fermitate orice tentativă de denigrare a marilor noastre înfăptuiri, de amestec în treburile interne ale țării noastre!

Trebuie să arătăm în fața plenarei că producțiile acestui an nu sunt decât o confirmare a faptului că se poate! Se poate mai mult. Suntem pe deplin conștienți că dispunem de rezerve încă nevalorificate, că în activitatea noastră există destul loc pentru mai bine!".

„Să ai grijă de preşedinte!"

Când Breazu și-a încheiat discursul, Nicolae Ceaușescu s-a ridicat de pe scaun și l-a aplaudat îndelung. La finalul lucrărilor plenarei, Ceaușescu l-a chemat la el pe primul secretar al județului Giurgiu și i-a spus: „Să ai grijă de președintele de CAP de la Putineiu!". A fost ultima dată când Gheorghe Breazu l-a mai văzut pe Nicolae Ceaușescu...

În 1991, faimosul CAP s-a destrămat. Într-o primă fază, s-a împărțit pământul proprietarilor de drept. Cu mențiunea că, spre deosebire de alte localități, în tot acest timp nu s-a distrus nimic. Zootehnia a fost cumpărată de AGROIS Giurgiu, iar în 2000 a fost vândută unor particulari. În locul celor trei ferme de vegetale, „mândria producțiilor-record comuniste", s-au constituit 16 asociații particulare care au ființat doar doi-trei ani. Locul lor a fost luat de două societăți comerciale agricole, AGROMEC. Cea pe care o conduce Gheorghe Breazu deține nu mai puțin de 1.500 de hectare. Producțiile pe care Gheorghe Breazu le realizează acum sunt de ordin privat și nu le mai declară la ziare și partide. Nu istorice, ca altădată, însă bune într-atât cât să-i mulțumească pe toți cei care i-au dat pământul în arendă și, bineînțeles, pe el. Societatea lui Gheorghe Breazu s-a „europenizat" cu fonduri de la UE. Prin intermediul proiectului aprobat a reușit să-și cumpere utilaje străine, de ultimă generație.

Vasile ARCANU

DIN ARHIVA CC AL PCR

Hotărârea Plenarei Comitetului Central cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român

Plenara CC al PCR, dând expresie celor mai alese sentimente de înaltă stimă și prețuire, de nețărmurită dragoste și profundă recunoștință ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii, în deplin consens cu voința unanimă a întregului partid și popor, hotărăște să fie supusă dezbaterii în adunările generale ale tuturor organizațiilor de bază din întreprinderi, instituții, unități agricole, în toate conferințele organizațiilor comunale, orășenești, municipale și județene ale PCR, în întregul nostru partid, propunerea ca la al XIV-lea Congres, în înalta funcție de secretar general al partidului să fie reales cel mai iubit și stimat fiu al națiunii noastre, strălucitul conducător de partid și țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Comitetul Central își exprimă în unanimitate fermă convingere că realegerea în fruntea partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu – eminent militant comunist și patriot înflăcărat, ilustru gânditor revoluționar, luptător ferm pentru realizarea țelurilor supreme ale clasei muncitoare, genial făuritor al noului destin al țării și al celei mai luminoase epoci din istoria patriei, personalitate politică de excepție a lumii contemporane, care și-a consacrat și își consacră de aproape șase decenii, cu abnegație și eroism, întreaga viață și activitate binelui și fericirii națiunii române, cauzei independenței și suveranității, socialismului și păcii, înțelegerii și colaborării internaționale – constituie cea mai sigură garanție a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate, pe baza aplicării creatoare a principiilor generale ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră, a viitorului comunist al patriei, a înaintării neabătute a României spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație.

Adoptând această hotărâre, Plenara CC al PCR subliniază rolul determinant al conducătorului partidului și statului în vastul proces revoluționar, unitar și neîntrerupt, pe care l-a cunoscut România în perioada de glorie și măreție inaugurată de istoricul Congres al IX-lea, moment decisiv în desfășurarea operei de construcție socialistă, în realizarea grandioaselor ctitorii, fără egal în multimilenara existență a patriei, ce au dat, spre mândria și satisfacția poporului român, o neasemuită strălucire chipului țării, un loc de frunte și un binemeritat prestigiu în rândul națiunilor lumii.

Cursul înnoitor, revoluționar, dinamic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a imprimat vieții economico-sociale din patria noastră, în luminoasa perioadă deschisă de Congresul al IX-lea, și-a pus din plin amprenta asupra dezvoltării sănătoase și viguroase a economiei naționale, a întregii opere de edificare a socialismului în România, cu poporul și pentru popor.

Comitetul Central evidențiază și cu acest prilej meritul de uriașă însemnătate al tovarășului Nicolae Ceaușescu în definirea, într-o viziune științifică și unitară, a trăsăturilor și strategiei fiecărei etape de construcție socialistă, a apărării principiilor fundamentale ale socialismului, ca orânduire superioară oricăror forme de organizare socială care au existat până acum în istoria umanității.

Întregul nostru partid și popor dau cea mai înaltă apreciere contribuției decisive, hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea programelor realiste și profund mobilizatoare de dezvoltare intensivă, multilaterală a patriei pe seama cuceririlor revoluției tehnico-științifice și noii revoluții agrare, care au asigurat ritmuri dinamice de creștere a forței economice, a industriei și agriculturii, ridicarea necontenită a nivelului de viață al celor care muncesc, înflorirea învățământului, științei și culturii, factori de cea mai mare însemnătate în făurirea socialismului și comunismului.

Plenara Comitetului Central prețuiește în mod deosebit înalta răspundere cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu asigură întărirea continuă a gloriosului nostru partid comunist – centru vital al națiunii –, creșterea rolului conducător, a forței sale politice și organizatorice în întreaga operă de construcție socialistă în România.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi revine meritul deosebit de a fi elaborat teze și orientări profund științifice, novatoare, cu privire la organizarea și conducerea întregii vieți economice și sociale, crearea unui larg și cuprinzător sistem al democrației muncitorești-revoluționare, creșterea rolului clasei muncitoare – clasa cea mai înaintată a societății –, perfecționarea funcțiilor statului, apărarea și întărirea continuă a proprietății socialiste.

Slujind cu inepuizabilă energie și devotament patriotic interesele vitale ale țării și poporului român, cauza edificării socialismului și comunismului în patria noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat cu putere, prin cuvânt și faptă, ca strălucit promotor al unei noi gândiri în viața internațională, ca apărător consecvent și hotărât al aspirațiilor fundamentale ale popoarelor, impunându-se în cunoștința întregii omeniri ca mare erou al păcii, înțelegerii și colaborării între toate națiunile lumii.

În aceste momente înălțătoare, de vibrantă trăire patriotică, Comitetul Central, comuniștii, întregul popor își exprimă într-un singur gând voința nestrămutată ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la Congresul al XIV-lea în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, de a continua neabătut sub steagul de luptă al gloriosului nostru partid, strâns uniți în jurul genialului său conducător, măreața operă de edificare pe pământul patriei a celei mai drepte și mai umane orânduiri, a visului de aur al omenirii – comunismul!

Arhivele Naționale,
Fond CC al PCR – Secția Cancelarie,
dos. nr. 48/1989

ARTICOLUL ZILEI

MEȘTERI MARI

Miroase a tei și-n lăzile de zestre, îmi spunea bunica, atunci când pe ulițele satului se risipea, după ploaie, mireasma liniștitoare a florilor de tei și soarele își ridica razele de sub coasta dealului.

Trecând acum pe străzile orașului, unde teii stau doldora de floare, mi s-a făcut dor de Acasă. Pașii m-au purtat, ca-ntr-o poveste, pe „ulițele" Muzeului Satului, această vatră a statorniciei noastre milenare. Odată trecut pragul acestui lăcaș, am avut bucuria de-a revedea vechi obiceiuri românești, îndeletniciri ale țăranilor noștri împătimiți ai dragostei pentru frumos și adevăr, întru păstrarea cât mai aproape de suflet a ceea ce se numește „artă populară".

În plină desfășurare, acțiunile „Zilele meșterilor populari" a adunat aici pe toți cei care de ani la rând, sau mai de curând, încearcă și reușesc să ne așeze în suflet ceva din câte știu să facă. I-am văzut lucrând la războiul de țesut pe Maria Spiridon din Avrig, această „măicuță bătrână cu brâul de lână" care, dând cu briclele, se îmbujorează de lumina soarelui ce-i mângâie țesătura, pe Alexandrina Mioc din Ohaba-Forgaci (Timiș), prin beteala căreia, blândă și lucitoare, se depănau gândurile și imaginația, aducând la iveală modelele proaspete și deloc obositoare, pe Domnica Gheț din Soveja, cu acele ștergare alb-gălbui întinse pe marginea războiului, vorbind mai mult în versuri populare și descurcând ițele ce nu se supuneau schimbărilor cu spetează, pe Maria Vețian din Serbeni (Mureș), care se bucură atunci când poate spune că în lăzile de zestre ale fetelor de la sate au început să se găsească iarăși ștergarele. L-am găsit aici pe neîntrecutul țesător Constantin Nițu din Poboru (Olt), bărbat care s-a aplecat spre duioșia firelor de lână încă din copilărie, reușind astăzi să fie un iscusit creator de costume populare, dar și un cunoscător al tainelor ascunse de vreme. Tot el este și meșterul care cunoaște peste 600 de rețete vegetale în arta vopsitului. Uimindu-mă mereu în fața tuturor exponatelor, m-am oprit și în fața picturilor pe sticlă ale lui Nicolae Suciu din Brașov.

Aplecat peste o masă, cu tocul și penița gata de-a trasa alte linii pe sticla imaculată, tablourile lui reprezintă scene din viața satului, momente de neuitat din viața unui om, amintindu-ne nouă, celor care am plecat de acasă, că la șezători se veselește lumea și se întinerește. Despre Maria Stănescu din Oradea, această fată tânără și frumoasă care poartă un costum, el însuși o podoabă între podoabele create de ea cu migală și răbdare, pot afirma că prin colierele ei din mărgele colorate aduce flori puse într-o fereastră a iubirii. Le-am găsit la lucru și pe cele trei lucrătoare din Buzău, o familie mare, iubitoare de artă populară românească. Adela Petre, țărancă al cărei suflet a rămas înrourat cu lacrima cucului, i-a transmis pasiunea ei nu numai fiicei ei, Cornelia, ci și nepoatei ei, Cristina Nicolau. Ele lucrează părul de capră, dându-i culoare și forme din cele mai încântătoare.

Sunt mulți, mulți meșteri populari veniți la Muzeul Satului pentru a ne convinge – dacă mai era nevoie – că „veșnicia s-a născut la sat". Prin arbori cântă mierla, un fluier iar doinește a bucurie, iar pe „ulițele" satului, directoarea Jana Negoiță, emoționată și grijulie, se bucură de prezența copiilor de la Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei, sosiți aici pentru a da un spectacol folcloric.

Aici, cântecul păsărilor se reazemă de prispa unei case ce ne amintește copilăria. Aici lumina e mai lumină, iar tăcerea e înduioșătoare. Aici, orice durere încetează, iar bucuria lăcrimează.

Ioana Proca
România liberă, nr. 13.882/1989

RADIOGRAFII CULINARE

„AM FĂCUT VAGOANE DE COZONACI"

Secretul unei nunți reușite în 1989, în satul Havârna, din județul Botoșani, erau preparatele „Mia". Maria Jităreanu, Mia, cum o cunoaște tot satul, este o pricepută bucătăreasă, pe care dacă o chemai să-ți gătească pentru nuntă aveai siguranța unei petreceri cu bucate desăvârșite.

În copilăria mea, auzeam mereu în jurul meu: „Ce bine a fost la nunta lui cutărică, dacă a fost bucătăreasă Mia" sau „O chemăm pe Mia să ne gătească pentru nuntă" și, nu de puține ori, mama îmi aducea de la nunți „prăjiturele Mia", făcute de renumita bucătăreasă. Astfel încât pentru mine Mia a devenit un personaj fabulos, din mâinile căruia ieșeau numai bunătăți. Peste ani am mers să o cunosc pe cea care mi-a îndulcit, fără să știe, copilăria.

Am vrut să-mi vorbească despre nunțile din '89 care, ca toate nunțile din vremea comunismului, au avut un „gust" aparte. Din prima duminică după Paști până în luna noiembrie, cu excepția posturilor, Mia era chemată la nunțile din sat (dar și în satele vecine și la Dorohoi și Botoșani) pentru a pregăti de la cap la coadă masa nuntașilor. „Foarte greu ne descurcam în vremea aceea cu ingrediente. Iar cine voia să aibă pe masă, la nuntă, carne de vițel, trecea prin multe. Creșteau oamenii viței, dar trebuia să îi dea la stat. Dar mai tăiau câte unul prin porumb, îngropau pielea în pământ și eu pregăteam carnea pentru nuntă", își amintește Mia.

Venită din satul Croitori, județul Dâmbovița, când era în clasa a VII-a, Mia a terminat zece clase în satul Mileanca. Apoi s-a căsătorit în Havârna și s-a angajat la cantina Gostatului. A lucrat acolo cât au fost copiii mici. Pasiunea pentru gătit a moștenit-o de la bunica sa, care a fost bucătăreasă pe la nunți, dar și de la tatăl său. Vestea că Mia gătește foarte bine s-a dus repede în sat. În 1983, o prietenă, Viorica Timofte, a chemat-o să o ajute când a fost nuntă mare. Și de atunci până acum doi ani (când din cauza bolii nu a mai putut să stea așa mult în picioare) nu a mai fost nuntă în sat la care să nu fie solicitată. A făcut meseria cu foarte multă responsabilitate, pentru că „aveam atâta cheltuială a omului pe mâna mea", cum spune bucătăreasa.

Mia (dreapta) a fost ani în șir bucătăreasa nunților din satul Havârna

„Ori am mai lucrat, ori nu!"

Nunțile erau de obicei duminica, dar pentru Mia pregătirile începeau de marți, când mergea la casa socrului mare, unde se instala cortul. Și se mai întorcea de acolo luni la ora patru, când se termina nunta. De obicei făcea o listă cu ingredientele necesare, căzând de acord cu socrii asupra meniului. Ea propunea felurile de mâncare și de prăjituri și, în funcție de posibilități, aceștia aprobau sau renunțau la anumite preparate. Marți și miercuri pregătea prăjiturile. „Făceam 15-16 feluri de prăjituri, dar începeam cu aricei, fursecuri, cornulețe, trandafirași și tot felul de foi pe care le umpleam abia sâmbăta, ca să nu se strice. Trebuia să stea câteva zile să se frăgezească. Le coceam în cuptor de pământ. Mare grijă aveam să nu se ardă, eram ochi și urechi. Joi era rândul cozonacilor. Cred că am făcut vagoane de cozonaci. Ori am mai lucrat, ori nu", spune ea. Vineri făcea preparatele (mușchiul de porc, afumăturile, cârnații). „Stăteam la butoaie noaptea și afumam sute de cârnați și mușchi, vai de capul meu", spune Mia, dar fără regrete, pentru că i-a fost drag. Sâmbătă umplea foile de prăjituri ca Albăca-Zăpada (cu cremă de lămâie) sau Budapesta (cu două foi maro și una galbenă). Apoi făcea prăjiturile cu zahăr ars, frișcă și miez de nucă. „Prăjitura mea preferată era bezeaua cu miez de nucă, dar o făceam doar atunci când aveam timp", își amintește Mia cu poftă. Astăzi nu mai poate să o prepare, pentru că are diabet.

Sâmbătă seară se pregăteau fripturile și cârnăciorii. Se puneau în lighene și se dădeau la beci, să țină. În noaptea nunții se încălzeau pe aragaz. Duminica dimineață se făceau sarmalele. „Cel mai mult am făcut zece oale de sarmale. Cantitățile erau: 6 kg de orez, 10-12 kg de carne, 12 kg ceapă. Dacă nu era prea grasă carnea, mai tăiam cubulețe de slănină și le puneam deasupra oalei. Era o bunătate!", spune Mia. Înfunda cuptorul și până când se serveau la masă sarmalele stăteau calde în oalele de lut.

În general, meniul unei nunți pe vremea aceea era compus la aperitiv din salam de casă, mușchi afumat, șuncă, pateu, brânză, măsline, roșii, castraveți. Dacă omul avea, punea și icre. Apoi urma felul doi cu un crenvurșt cu mușchi sau cu garnitură de sfeclă roșie sau chiar cu ciupercuțe cu maioneză. Felul al treilea: sarmalele, iar spre dimineață veneau friptura și cârnații cu pilaf sau cartofi prăjiți și cu salată de varză sau castraveți murați. De la nunțile mai bogate nu lipsea nici tortul, pe care tot Mia îl pregătea, după preferințele miresei: cu ciocolată sau cu frișcă, simplu sau cu etaj. Deși Havârna este un sat cu multe izvoare, peștele a lipsit de pe mesele nunților, deoarece sătenii nu puteau cumpăra pește din apele statului decât cu aprobări speciale (sau cu relații).

„Totul trecea prin mâna mea"

Tot Mia era și cea care orna masa, iar mâncărurile pe farfurie arătau ireproșabil, pentru că știa întotdeauna cum să le orneze. Mai avea și câteva ajutoare, dar „totul trecea prin mâna mea". Ea își amintește și de băutura acestor petreceri: rachiul de sfeclă, făcut tot pe ascuns, și berea Solca. „La noi sunt vii, dar vinul nu se prea consumă la nunți", aflu de la gospodină. Mia mai avea un dar, și asta nu o spune ea, ci oamenii care au chemat-o să le facă nunta: cum la țară vin mai mulți nuntași decât sunt prevăzuți inițial, ea reușea să „înmulțească" mâncarea ca prin minune, astfel încât toți nuntașii plecau mulțumiți. O prăjitură la care se gândește astăzi cu dor sunt fursecurile umplute cu cremă de rahat: „Pentru o porție, la aluat pregăteam 4 ouă pe care le băteam cu telul cu o cană de zahăr. Adăugam două linguri cu amoniac stins cu oțet și 300 g făină. Crema o făceam amestecând un kg de rahat dat prin mașină, zeama de la o lămâie și un pachet de margarină. Nu mai puneam nici o altă aromă, pentru că avea rahatul tot ce trebuia. Aluatul îl întindeam cu sucitorul și tăiam cercuri cu gura unui pahar. Apoi le coceam pe dosul tăvii. Când se răceau, puneam crema de rahat pe un cerc și lipeam cu alt cerc".

Mia are trei copii, două fete și un băiat. Ea spune că toți au moștenit darul gătitului, dar o fac numai pentru ei. Deși astăzi nu mai poate să gătească pentru nunți, oamenii nu au uitat-o și o mai solicită să le facă la Sărbători câte o prăjitură sau vreun tort. E greu de spus pentru câte nunți a gătit, dar Mia este bucuroasă că în meseria ei a adus mulțumire oamenilor prin nunți reușite. Niciodată nimeni nu i-a reproșat nimic. Iar havârnenii vorbesc și astăzi despre bucatele „Mia".

Carmen DRĂGAN

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Respectul... obligatoriu

Să pretinzi de la cei din jurul tău numai ce ți se cuvine – îndeamnă un frumos aforism. Dar iată că o astfel de relație în societate este, uneori, nesocotită îndeosebi de inși care pretind de la cei din jur mai mult decât li se cuvine. Lăsând la o parte nenumăratele exemple ce ne stau la îndemână pentru studii pertinente în acest domeniu, să ne referim la câteva aspecte mai la îndemână, care ne dau prea adesea... cu cotul. Cel care-și îndeplinește obligațiile profesionale cinstit și face uneori mai mult decât i se cere, în mod firesc are dreptul să pretindă un echivalent al investiției de dăruire ce o manifestă pentru o conviețuire cât mai civilizată cu oamenii în mijlocul cărora trăiește. Are tot dreptul să repudieze relațiile cu oamenii necinstiți. La ghișeele CEC, la serviciul de ecarisaj, la masa unui restaurant, într-un magazin de marochinărie sau în altul de zarzavaturi, el vrea să fie întâmpinat cu solicitudine, cu respectul ce i se cuvine. Tocmai de aceea ni se pare în discordanță cu cele mai elementare norme de etică să nu ni se dea dovezi sincere de respect când ajungem în fața unei tejghele dincolo de care așteptăm zâmbetul vânzătorului. Pretindem prea mult? La o analiză nu prea savantă ajungem la concluzia că el, vânzătorul în cauză, este remunerat și pentru zâmbetul profesional pe care trebuie să-l schițeze pe fața clientului. Fiindcă zâmbetul lui și al șefilor lui, până la cel de pe primul loc din schemă, se rotunjesc din buzunarele clienților. Cunoscând acest amănunt, mi se pare cu totul inadmisibil ca într-un magazin de elită din centrul orașului să lipsească din fața mărfurilor etalate în galantare cei învestiți să ni le prezinte și să recomande, iar noi să așteptăm să-și facă pe jumătate aceste obligații după ce termină șuetele prin diferite unghere ale magazinului. Mi se pare, de asemenea, inadmisibil să nu ni se pună rezoluția pe o petiție fiindcă funcționarul plătit să facă acest oficiu glumește prin telefon cu un prieten care se plictisește acasă, lipsit de preocupări.

Mă așez la o masă în grădina de vară din spațiul marcat pe joncțiunea străzilor Kogălniceanu-Lotru și aștept ce cineva să mă salute, să îmi ureze bun venit și să mă întrebe cu respect ce doresc. Pretind prea mult? Pretind, nu pretind, nu vine nimeni să-mi „zâmbească". Un binevoitor îmi spune că trebuie să mă deplasez la bar să-mi iau singur sticla de bere dorită. Umilit, fac această deplasare, dar „cerberul" de la bar îmi pretinde o sumă de bani în plus drept „garanție" pentru sticla goală ce trebuie să i-o restitui la plecare. Cu alte cuvinte, „dacă-mi furi sticla, pierzi garanția și suntem chit". După o asemenea confruntare, îți piere pofta și de sticla cu bere rece. Și exemplele nu se opresc aici. De aceea, se impune ca în comerț să lucreze numai oameni care știu să-și facă meseria și vor să și-o facă așa cum se cuvine. Cei care nu știu și nu vor să onoreze această profesie nu au ce căuta într-un asemenea sector de activitate de care depinde, în bună măsură, gradul de civilizație al orașului nostru. Nu ne este îngăduit să rămânem indiferenți față de acest grad de civilizație care se răsfrânge asupra demnității și prestigiului de care avem dreptul să ne bucurăm cu toții. Pretindem prea mult?

Lucian Zatti
Înainte (jud. Dolj), nr. 13.705/1989

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Turci persecutați în Bulgaria

Reforma este inamicul ideologic. Tradiționalele animozități naționale și/sau etnice au existat, desigur, înainte de emergența regimurilor „comunist xenofobe" și au fost exploatate de elitele politice într-un scop sau altul cu mult înainte de apariția amenințării reformiste. Trăsătura prin care se distinge „comunismul xenofob" de predecesorii săi este tocmai percepția asupra reformei, ca și asupra mișcărilor, organizațiilor sau personalităților identificate cu reforma, ca servind interese naționale străine, dar și promovarea acestei percepții în rândul populației. Nu contează dacă percepția asupra amenințării naționale este sau nu originară sau rezultatul manipulării iscusite a animozităților existente de către regim, sau o combinație a celor două.

Totuși, nu toate regimurile de tip „comunist xenofob" sunt în măsură să-și declare fățiș opoziția față de reformă. Se poate distinge, din acest punct de vedere, un „comunism xenofob" deschis și altul ascuns. „Comunismul xenofob" ascuns poate fi identificat la acele partide conducătoare care, dintr-un număr de motive istorice și pragmatice, nu se află în postura de a putea tăia cordonul ombilical care le leagă de Moscova fără a pune în pericol atât supraviețuirea lor, cât și a actualei lor conduceri. „Comunismul xenofob" deschis, pe de altă parte, este al liderilor care se simt destul de în siguranță să își declare adversitatea față de reforma publică. Spre deosebire de varianta disimulată, „comunismul xenofob" deschis poate, fără sprijinul de fond al mișcării internaționale comuniste, cu rezerva că trebuie să își proclame fidelitatea față de universal validele „legi ale construirii socialismului", să își asume monopolul asupra definirii acestor „legi" și îi poate denunța pe cei care i se pare că deviază de la ele. Percepția sa despre sine este una superioară și autosuficientă. În termeni de categorii ideologice utilizate de „comunismul xenofob" deschis, partidele care urmează un curs diferit de al său s-au plasat „singure" în afara mișcării. Partidele „comunist xenofobe" disimulate evită astfel de confruntări. În timp ce se eschivează de la reformă, ele adoptă o retorică a schimbării și pretind că merg pe urmele Kremlinului așa cum au făcut întotdeauna.

Bulgaria: comunism xenofob ascuns

În Bulgaria, regimul lui Todor Jivkov a intensificat considerabil persecuția asupra minorității turce, provocând un exod al acestei populații, exod care pare parțial încurajat, parțial forțat. La prima vedere, intensificarea tradiționalelor resentimente față de turci în timpul regimului pare a avea foarte puțin de-a face cu politica Sofiei de implementare a măsurilor de „restructurare" care deja au fost formal adoptate. Într-adevăr, s-ar putea argumenta rezonabil ideea că o campanie de „bulgarizare" a minorității turce își are începuturile în perioada pre-Gorbaciov. La sfârșitul anului 1984 mai precis, intensificarea persecuțiilor are prea puțin de-a face cu procesul de reformă în desfășurare în Europa de Est. Mai mult, asocierea „inamicului" național, Turcia, cu inamicul reformist ideologic ar părea, de asemenea, la prima vedere, lipsită de sens.

Totuși, intensificarea campaniei care pare să fi deschis calea către „comunismul xenofob" în Bulgaria pare a fi tocmai modul special în care autoritățile au răspuns la difuzarea ideilor de reformă politică prevalente în alte țări din regiune. Sub influența cererilor de reformă ridicate în alte părți din Europa de Est și din Uniunea Sovietică, 15 membri ai minorității turce au fondat Liga Democratică pentru Apărarea Drepturilor Omului în noiembrie 1988. În afară de apărarea unor interese specifice ale comunității turce, Liga a venit și cu cereri privind respectarea drepturilor omului: a cerut instituirea unui sistem multipartidist în Bulgaria și a recrutat cu succes un număr neprecizat de etnici bulgari în scopul realizării țelurilor democratice. După demonstrațiile din Bulgaria de Est din mai și iunie 1989, a devenit clar că activitățile Ligii amenințau să producă ceea ce se pare că va deveni cea mai mare mișcare independentă de masă din Europa de Est de după Solidaritatea poloneză.

Răspunsul regimului bulgar a fost să zdrobească brutal demonstrațiile (ministrul Afacerilor Externe, Ivan Ganev, a admis la 23 iunie că șapte oameni au fost uciși, iar Amnesty International a estimat că aproximativ 11 oameni și-au pierdut viața; emigrația turcă apreciază că numărul lor a fost mai mare), să opereze numeroase arestări și să expulzeze mai mulți participanți turci. Alții par să fi plecat singuri de teama persecuțiilor. Până la 27 iunie, autoritățile turce au pretins că numărul refugiaților provenind din populația musulmană bulgară a ajuns la 70.000 de oameni. O campanie de mobilizare a majorității etnicilor bulgari este clar în desfășurare. La 29 mai, televiziunea și radioul au difuzat un discurs al lui Jivkov, în care acesta acuza „forțele străine" de instigare la tensiuni în rândul populației și că „anumite cercuri vestice și posturi de radio" conduc o „campanie defăimătoare" la adresa Bulgariei.

Michael Shafir
Radio Europa Liberă (München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr M. Shafir. Document din „Arhiva 1989", Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Scene suprarealiste românești

Milea descrie niște scene suprarealiste din realitatea României socialiste, care ar putea fi amuzante, dacă nu ar fi vorba despre crudul adevăr, scria Hermann Tertsch în El Pais. „Cu ocazia unei sărbători populare în cinstea lui Ceaușescu, o cale ferată a fost declarată electrificată.

Dar în realitate nu era. Astfel, trenurile aveau în continuare nevoie de locomotive diesel, dar cum în mod oficial linia era electrificată, nu mai aveam dreptul la dotarea cu diesel și de aceea nu s-a putut îndeplini planul de transport, iar nouă ne-au tăiat din salariu."

„Niște prieteni de familie s-au dus să cumpere un frigider. Ea voia un frigider mic și el voia un frigider mare. Au început să se certe în magazin, iar într-un final ea a țipat: «De ce vrei unul mare? Ce vrei să bagi în el, portretul lui Nicu? (fiul lui Ceaușescu) Cuplul a fost oprit de un angajat al magazinului care s-a legitimat drept agent de Securitate."

„Doina Cornea – scriitoarea disidentă arestată și agresată de Poliție pentru că a redactat o scrisoare împotriva lui Ceaușescu și a dat un interviu unui organ de presă occidental – a fost bătută de Poliție. Potrivit versiunii oficiale, aceasta a agresat un polițist în timp ce ieșise la cumpărături. Varianta agresiunii este ridicolă în sine. Iar despre ieșitul la cumpărături ce să mai spunem...", spune Milea zâmbind amar.

„Prin mijloace de represiune și condiții mizere de trai, Ceaușescu a cufundat moral întreaga țară", spune el. „Jafurile din trenurile pe care le păzeam erau continue. Noaptea, vagoanele sunt sparte și se fură tot ce se apucă, mai ales din vagoanele care vin din Ungaria sau Iugoslavia."

InfoMina

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Instituție centrală încadrează pompieri operativi cu trei ani în această funcție, controlori poartă, rămar-poleitor și zugrav-vopsitor.

Intreprinderea Microelectronica, cu sediul în București, Str. Erou Iancu Nicolae nr. 34B, Sector 2, încadrează în conformitate cu prevederile Legii 57/1974 șofer categoria B, C și D și paznici cu domiciliul stabil în municipiul București.

Căutăm persoană serioasă, gospodină, nefumătoare, preferabil internă pentru menaj ușor la două persoane.

VÂNZĂRI

Dormitor comandă, mobilier răchită deosebit, covoare, bucătărie, birou, minitelevizor, aerotermă, audiocasete.

Vând casetofon auto, casetofon mono, Minimobra, hidrofor.

Bibliotecă, masă, șase scaune florentine, oglindă Rococo, pendulă veche, porțelanuri, serviciu cositor argintat, alte obiecte.

Joc electronic tv deosebit, Philips, color, Mixer Argimix, fototapet, Telecolor, canapea, fotolii. Cumpăr videoplayer.

Vând 1 pereche pietre de moară, moară de ciocan, trior, curățitor, curățitor combinat, garnitură preș de ulei, darac de zdrențe, garnitură ridicat turație pentru transmisie, mașină piua Schiel.

Furtun cauciuc pânzat, lampă ultrascurte, cauciucuri 16-19, motor mașină spălat, căruț aragaz, bicicletă pliantă, baterie, redresor.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr casete audio, magnetofon Akai Teach, final, putere 200 W, picup Technics 1200, compact discuri.

Videocameră Panasonic sau Național M. 7, absolut nouă. Vând videorecorder Național, sigilat.

Cronometru sau ceas mână bărbătesc, stare perfectă, marcă elvețiană, total mecanic.

Arcuș vioară și violă cumpăr, dar și instrument vioară, violă calitate, valoare deosebită – maestru catalog.

Ciorapi pantalon, pantaloni colanți, tricouri, treninguri, metraj tricotat. Vând îmbrăcăminte damă.

vremea

În țară, vremea a fost caldă, dar în general instabilă; instabilitatea a fost mai accentuată după-amiaza, când au căzut averse de ploaie însoțite de descărcări electrice destul de frecvente în zonele de deal și de munte și pe alocuri în restul țării. Cantitățile de apă au depășit 25 de litri pe metru pătrat, pe areale restrânse, iar izolat a căzut grindină. Maximele au fost cuprinse între 24 și 32 grade, iar minimele – între 10-20 grade.

În București, vremea a fost caldă, dar în general instabilă; de asemenea, și aici, instabilitatea a fost mai accentuată după-amiaza, când a plouat și s-au semnalat descărcări electrice. Temperaturile maxime au urcat până la 30 de grade și au coborât noaptea până la 18-19 grade.

tv 27 iunie 1989

19:00 Telejurnal
19:25 Valențele dezvoltării
Documentar
Redactor Anca Arion
19:45 Țara își făurește visul
Cântece patriotice, revoluționare
Redactor Traian Buhlea
20:00 Industria – programe prioritare
În spiritul sarcinilor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Executiv al CC al PCR
Încadrarea în normele și repartițiile energetice prin înlocuirea tehnologiilor mari consumatoare de curent electric și de agent termic
Redactor Radu George Serafim
20:20 Să trăim și să muncim în spiritul normelor eticii și echității socialiste
Redactor Vartan Arachelian
20:40 Antologie teatrală
Eroi ai dramaturgiei românești contemporane
Oameni ai faptei, ai crezului revoluționar
Redactor Lucia Hossu-Longin
21:30 Itinerar contemporan
Valea Oltului. Documentar
Producție a Studioului de Film TV
Redactor Stelian Tăbăraș
21:50 Telejurnal
22:00 Închiderea programului

amintiri

Intreprinderea de Confecții Bega, o marcă de succes în domeniul vestimentației pentru femei

Glorie

ORIZONTAL: 1) O picătură de apă pentru îndreptare – O carte. 2) Corespondent. 3) Generează opturi! – O încăpere deschisă. 4) O înțelegere între producători de la început! O mărire de mod (o)! 5) O literă grecească – O bucată de pământ arabil. 6) Un îngrămădit. 7) Oloagă de picioare! – Odisee neterminată! 8) Perechea nătângei – Ghiulea în miniatură. 9) Obiectiv canin – În loc să ciugulească, vorbește de rău. 10) Sus căciula la intrarea în templu.

VERTICAL: 1) Un rând de case la 90° – Inimă de mașină. 2) Bucată de mămăligă. 3) Joc al probabilităților – Notă. 4) Culmea vie – Avertizare favorabilă – Tăcere!... (fără voce) 5) Căpetenie în lumea căpitanului – Trage-le la loto! – Locomotiva din față! 6) Cu lipsuri la bază – Ață pentru furnică. 7) Doctoria de stomac a bunicilor – Aluniță uscată! 8) Amestec rafinat... pentru „sugative" – Carte de vizită la o carte. 9) Sistemul visat de Grivei – Negativ de la început! 10) Vale primejdioasă – O și țese!

1	2	3	4	5	6	7	■	9	10
2	■							■	
3			■						
4				■					
■		■			■				
6							■		■
7			■			■		■	
8				■					
9		■							
10	■								■

Almanah Luceafărul 1989

Scînteia
JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Director: Marius Tucă Editori: Lavinia Betea (șef secție Istorie recentă), Cristina Diac, Florin Mihai, Ilarion Țiu, Alexandra Zotta (redactori secția Istorie recentă) Design: Daniel Borangic Redacția: Vasile Arcanu, Irina Munteanu, Carmen Drăgan, Eliza Dumitrescu, Adela Cristina Teodorescu, Andrei Stoicu, Ramona Vintilă Fotografii: AGERPRES, Arhivele Naționale Ilustrație: Mihai Stănescu Telefon: 021 318 20 37
e-mail: istorie.recenta@jurnalul.ro Layout: Olguța Cîrlan Procesare imagine: Ileana Caloteasa, Robert Tătaru Corectură: Daniela Ionescu, Emanuela Bargan, Mihaela Coaje Tiparul executat la: Tipografia INTACT

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES
Agenția Națională de Presă AGERPRES